

İNSAN OYNARKEN KENDİNDEN KAÇAMAZ

Amacımız kimseye hakaret etmek değil, yalnızca bir teşbihten yola çıkarak insan tahlili yapmak. Hani derler ya, insanı tanımak için ya seyahat edeceksin ya da içki masasında onunla vakit geçireceksin. Her iki düşüncede de mutlaka gerçeklik payı vardır Ben insanları tanımanın onları oynarken izlemenin de onların gerçek kişiliklerinin tahlilinde önemli olduğunu düşünüyorum. Bu oyun satrançtan tavla oynamaya, tek kale futbol maçından, profesyonel maçlara, iskambil oyunundan ebecilik veya tenis oyununa kadar tüm oyunları kapsayabilir. Oyunun özellikle çocukların kişilik gelişimindeki rolü, önemi ve yeri başkadır. Hatta çocuklarda sorunların çözümünde oyun tekniklerinden sıkça faydalanılır. Oyun, yetişkin içinde önemlidir ve insanın en doğal olduğu, kendini saklayamadığı ve tüm kişiliğini ve karakterini yansıttığı bir olgudur Bir insan tavla oynarken hile yapıyorsa hayatta da hile yapma olasılığı yüksektir. Tenis oynarken çizgide olan topa aut diyorsa, önemli anlarda yalan söyleme veya hile ile kazanmaya yatkın olabilir. Ceza sahası içinde kendine yere atarak hakemi kandırmaya çalışan bir futbolcu, sahte bir kazanç elde etmek için bir davranış modeli geliştirir ve bu davranışı hayat boyunca farklı alanlara transfer edebilir. Bu davranış sık tekrarlandığında kişiliğin bir parçası konumuna gelir. Fanatik taraftar futboldaki güzellikleri seyretmek yerine taraf olmanın verdiği tek yönü bakış açısıyla hakemin verdiği her karara haklı haksız itiraz ederken bile bir alamda kendini ortaya koyar. Kimse kendinden kaçamaz ve herkes bir şekilde farkında olmadan kendini ele verir. Asıl anlaşılması gereken ve davranışların kökeni olan kişilik kavramıdır. Kişilik davranış bilimciler göre çok değişik sayıda tanımlanır ve değişken bir özellik gösterir. Tam anlamıyla ortak bir tanım olmasa da kısaca kişilik " bireyin kendi açısından fizyolojik, zihinsel ve ruhsal özellikleri hakkında bilgisi;" başkaları açısından ise "bireyin toplum içerisinde belirli özelliklere ve rollere sahip olmasıdır." Kişiliği ise bireyin dış görünümü, rolü veya görevi, zeka, enerji, ahlak ve arzu vb gibi potansiyel yetenekleri ve kişinin içinde yaşadığı toplumsal özellikler belirler. (1)

Her insan bir diğerinden farklıdır ve başka insanlardan kendisini ayıran birçok özellikleri vardır ve kişi sayısı kadar kişilik vardır dersek abartmış olmayız. Kişiliği oluşturan ve kişiliğin ahlaki konumu olan karakter, kişiliğin duygusal ve ruhsal özelliklerini belirleyen mizaç kişiliğin oluşmasında temel unsurlarıdır. Asıl amacımız davranış bilimleri dersi vermek değil, yalnızca oyun oynayan insanları izleyerek kişilikleri hakkında bilgi edinerek onların asıl benliklerini kavrayabilmektir. Saha ve tribün aynı zamanda insanı tanımak için ayrı bir laboratuvar rolü üstlenir. İnsanları sözleri yerine yaptıklarına bakarsak daha az hayal kırıklığı yaşar ve insan hakkında daha fazla bilgimiz olabilir. Çünkü insan oynarken kendini her şeyiyle ortaya koyar ve asla iki yüzlü olamaz.

(1).Kaynak: Erol Eren, Örgütsel Davranış, 2000

Turgay BİÇER